

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Gebiedstransformatie Rijnpark, gemeente Arnhem

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

30 september 2025 / projectnummer: 3948

1 Advies over het MER in het kort

Gemeente Arnhem stelt een programma op om bedrijventerrein Rijnpark te herontwikkelen. Rijnpark is één van de gebieden die een bijdrage moet leveren aan de invulling van de opgave om in metropoolregio Arnhem–Nijmegen circa 100.000 woningen te realiseren tot 2030. In dit binnenstedelijk gebied aan het spoor bevindt zich nu kleinschalige industrie, detailhandel en zakelijke dienstverlening. Gemeente Arnhem wil het gebied transformeren naar een modern stedelijk woon–werkgebied. Daarin wil de gemeente circa 7.000 woningen, 5.000 arbeidsplaatsen, wijkvoorzieningen en een nieuw stadspark realiseren.

Voor het besluit over het programma is een MER opgesteld.¹ Gemeente Arnhem heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna: de Commissie) gevraagd om te adviseren over het MER. In dit advies spreekt de Commissie zich uit over de juistheid en volledigheid van het MER.

Wat staat in het MER?

In het MER zijn naast een 0-alternatief² twee alternatieven onderzocht: het basisalternatief (BA) en het voorkeursalternatief (VKA). In deze twee alternatieven heeft de gemeente ervoor gekozen om 10% te overprogrammeren, door uit te gaan van 7.700 woningen en 230.000m² bruto vloeroppervlakte voor bedrijven en voorzieningen. Daarmee wil de gemeente zorgen voor robuustheid in de milieuonderzoeken. Omdat de ontwikkeling niet in één keer kan worden uitgevoerd, zijn de alternatieven uitgewerkt in twee fases³ (zie figuur 1). Voor fase 1 is als zichtjaar 2030 aangehouden, voor fase 2 is het zichtjaar 2040.

Het MER stelt dat door de ontwikkeling van Rijnpark voor de meeste milieuthema's positieve effecten optreden. Bestaande knelpunten op gebied van verkeersveiligheid en bodemverontreiniging worden opgelost. Daarnaast worden met de ontwikkeling opgaven ingevuld op het gebied van onder andere woningbouw, mobiliteitstransitie, landschap, waterbeheer, klimaatadaptatie en biodiversiteit. Neutrale of negatieve effecten worden verwacht op onder andere archeologische waarden, verkeersafwikkeling, geluid en luchtkwaliteit.

Wat is het advies van de Commissie?

De het MER en de samenvatting zijn informatief en goed leesbaar. De opbouw van het MER is goed te volgen. De gemeente is ambitieus in haar doelen voor het gebied. De Commissie waardeert dat de gemeente inzet op kwaliteit van het gebied, zowel qua leefbaarheid als qua bodem, water, klimaat en groen.

De gemeente heeft het proces zo vormgegeven dat het instrument mer goed kan worden benut voor de optimalisatie van het programma.

¹ Haskoning Nederland B.V. 2025. *MER Rijnpark Arnhem*. Gemeente Arnhem.

² Het 0-alternatief laat zien wat de milieueffecten zijn als de ruimte, die het geldende omgevingsplan biedt, volledig wordt benut. Daarin is te zien dat deze situatie op verschillende milieuaspecten een negatief effect heeft ten opzichte van het voorgenomen programma.

³ Fase 1 bestaat uit het noordelijk deel van Rijnpark dat aansluit op de Broekstraat en een zuidwestelijk deel ten zuiden van het spoorwegemplacement dat aansluit op de Van Oldenbarneveldtstraat en de Westervoortsedijk. De spoordriehoek, het emplacement en de overige delen van Rijnpark vallen in fase 2. De nieuwe oeververbinding is onderdeel van fase 1.

Hieruit blijkt dat de gemeente de milieu-informatie uit het MER daadwerkelijk wil gebruiken bij de vormgeving van het plan en de besluitvorming hierover. Ook positief is dat in het MER al een uitgebreide aanzet is gedaan voor een monitoringsplan. Voor Rijnpark is dit bijzonder relevant, gezien de lange ontwikkelingstijd van de wijk die toch steeds een plezierig en gezond leefmilieu moet bieden.

Wel constateert de Commissie dat de inzichten en het detailniveau uit het MER nog niet volledig aansluiten op de ambities en het detailniveau van het programma zelf. Zo is het MER niet goed zelfstandig leesbaar. Er wordt regelmatig naar andere documenten verwezen, waarvan de informatie niet altijd verwerkt lijkt te zijn in het MER. Het gaat bijvoorbeeld om de Gebiedsvisie (2024), die relevante en gedetailleerde informatie bevat (onder andere over leefbaarheid en natuur) die niet lijkt te zijn meegenomen in het MER.

De Commissie heeft getoetst of het MER alle informatie bevat om een besluit te nemen over het programma voor gebiedstransformatie Rijnpark. **Bij de toetsing van het MER signaleert de Commissie dat belangrijke informatie ontbreekt. Het aanvullen van die informatie is essentieel om het belang van de leefomgeving volwaardig mee te kunnen wegen bij het programma. Het gaat om de volgende punten:**

- **Meetbaar maken van kernwaarden en beoordeling van de mate waarin doelen worden bereikt (doelbereik).** De gemeente heeft grote ambities voor het gebied, onder andere op gebied van leefbaarheid, gezondheid, mobiliteit en groen. Niet alle kernwaarden zijn meetbaar gemaakt, waardoor nog onduidelijk is wanneer in voldoende mate invulling wordt gegeven aan deze kernwaarden. Ook is in het MER niet beoordeeld in hoeverre de alternatieven invulling geven aan de kernwaarden. Hierdoor is niet duidelijk of en waar eventueel bijsturing nodig is.
- **Onderzoeken van thematische alternatieven voor optimalisatie van gebiedsinrichting.** In de alternatieven is niet verkend in hoeverre een andere inrichting van het gebied kan leiden tot minder milieueffecten of een beter doelbereik. Dit is wel belangrijk voor de besluitvorming. Met name op gebied van leefbaarheid en groen verwacht de Commissie dat er kansen zijn voor optimalisaties.
- **Navolgbaarheid van effecten in verschillende fasen en optimalisatiemogelijkheden.** Het plan wordt uitgevoerd in twee fasen. Na afronding van fase 1 zijn nieuwe bewoners in het gebied aanwezig. Dit terwijl groen nog niet is ontwikkeld, er nog bedrijfsactiviteiten in het gebied aanwezig zijn die hinder veroorzaken en nog onzeker is of tijdig een nieuwe locatie wordt gevonden voor het spooremlacement. Deze zaken hebben mogelijk negatieve effecten op de leefbaarheid, de natuur en mogelijk ook op het watersysteem. Dit blijkt echter nog niet duidelijk uit de effectbeoordelingen. Door te variëren in de fasering van werkzaamheden, kan worden verkend in hoeverre effecten daarmee kunnen worden beperkt of voorkomen.
- **Beschouwing van de effecten in samenhang met flankerende ontwikkelingen.** Rijnpark is onderdeel van een bredere gebiedsontwikkeling: Spoorzone Arnhem-Oost. Uit de gebiedsvisie voor Rijnpark blijkt dat voor het bedrijventerrein Het Broek en de Nieuwe Haven momenteel gebiedsvisies worden gemaakt. Omdat de ontwikkeling van Rijnpark niet los kan worden gezien van deze gebiedsontwikkelingen, is het belangrijk om de gezamenlijke effecten van deze ontwikkelingen in het MER te beschouwen.
- **Beschikbaarheid en navolgbaarheid van milieu-informatie.** Voor verschillende aspecten ontbreekt nog relevante informatie. Het gaat om:
 - o een analyse van de effecten op de leefbaarheid in het gebied;
 - o een analyse van hindereffecten door piekgeluiden van het spooremlacement;
 - o een analyse van de benodigde ruimte voor parkeren;

- o een uitwerking van maatregelen voor water, bodem en klimaat, inclusief inzicht in de fasering en wisselwerking met de bouw van de woningen en verplaatsing van bestaande functies.

De Commissie adviseert deze informatie in een aanvulling op het MER op te nemen, en dan pas een besluit te nemen over het omgevingsprogramma. In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel toe en geeft ze aandachtspunten voor het vervolgtraject.

Figuur 1: Plangebied en fasering Rijnpark (bron: Gebiedsvisie Rijnpark).

Aanleiding MER

Gemeente Arnhem wil het bedrijventerrein Rijnpark transformeren naar een modern woon-werkgebied. Daarom stelt de gemeente een omgevingsprogramma op. Dit programma is kaderstellend voor mer- (beoordelings)plichtige projecten. Het gaat in ieder geval om project J11 “stedelijk ontwikkelproject” uit bijlage V van het Omgevingsbesluit. Daarom is een plan-MER opgesteld.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen effectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval het college van burgemeester en wethouders van Arnhem – besluit over het omgevingsprogramma.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. De projectstukken die bij het advies zijn gebruikt staan op de website. Deze zijn te vinden door nummer 3948 op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Toelichting op het advies

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe en geeft zij adviezen voor de op te stellen aanvulling. Deze adviezen zijn opgenomen in een tekstkader. Het uitvoeren daarvan is essentieel om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen bij het besluit over het omgevingsprogramma Rijnpark. Dit moet volgens de Commissie gebeuren voordat het college van burgemeester en wethouders van Arnhem een besluit neemt over het omgevingsprogramma. In de tekst worden ook een aantal aanbevelingen gedaan. Deze zijn bedoeld om de kwaliteit van de besluitvorming, nu en in de toekomst, te verbeteren.

2.1 Kernwaarden en doelbereik

De gemeente wil het verouderde bedrijventerrein transformeren naar een woonwijk met ruimte voor bedrijvigheid, voorzieningen en een sterke nadruk op groen. De ambities voor Rijnpark zijn in het MER onvoldoende concreet gemaakt om de milieueffecten navolgbaar te kunnen beoordelen. Ook is onduidelijk in hoeverre het haalbaar is om (voldoende) invulling te geven aan alle ambities. Dit komt doordat:

1. niet alle ambities meetbaar gemaakt zijn;
2. de status van de Gebiedsvisie Rijnpark (gepubliceerd op 3 juli 2024) en vertaling daarvan naar voorliggend plan niet duidelijk is;
3. het doelbereik van het basisalternatief en voorkeursalternatief niet zijn beoordeeld.

De Commissie licht dit hieronder nader toe.

Meetbaar maken van ambities

In het ontwerp omgevingsprogramma zijn zes kernwaarden voor Rijnpark genoemd: (1) nieuwe Arnhemse Mix, (2) water en bodem als basis, (3) Veluwe aan de Rijn, (4) goed verbonden, (5) eigentijdse, gelaagde stadswijk en (6) gezond, energiek en circulair.

Kernwaarde (1) nieuwe Arnhemse mix is in het MER meetbaar gemaakt. De gemeente wil 7.000 woningen, 5.000 banen en circa 160.000 m² bedrijfsoppervlak en commerciële voorzieningen realiseren. De andere kernwaarden zijn in het MER niet gekwantificeerd of op een andere manier concreet/meetbaar gemaakt. Hierdoor is niet duidelijk wanneer er 'voldoende' invulling aan is gegeven. Juist bij het instrument (omgevings)programma, dat bedoeld is om doelstellingen in de leefomgeving binnen bereik te brengen, is het passend dat het MER concreter invulling geeft aan die doelstellingen.

Samenhang met gebiedsvisie

De kernwaarden uit het ontwerp omgevingsprogramma lijken verder te zijn uitgewerkt in de Gebiedsvisie Rijnpark. De gebiedsvisie is een waardevol document met relevante en meer gedetailleerde informatie. Niet duidelijk is wat de status is van deze gebiedsvisie (of deze bestuurlijk is vastgesteld en daarmee een formeel kader is voor de ontwikkeling) en hoe deze zich verhoudt tot het programma.⁴ Daardoor komt in het MER niet goed in beeld of het plan voldoet aan de eventuele randvoorwaarden die voortvloeien uit die gebiedsvisie.

⁴ In artikel 11.3 van het Omgevingsbesluit is aangegeven dat in een plan-MER het verband met andere relevante plannen en programma's moet worden beschreven.

Beoordeling van doelbereik

In het MER is het doelbereik van het basisalternatief en het voorkeursalternatief niet beoordeeld. Hierdoor blijft onzeker of (in voldoende mate) invulling wordt gegeven aan de ambities voor het gebied en waar de verschillende ambities mogelijk met elkaar concurreren of conflicteren. Deze informatie is wel van belang om bijsturing op de inrichting van het gebied mogelijk te maken om knelpunten op te lossen en/of om randvoorwaarden mee te kunnen geven aan ontwikkelaars.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER, voorafgaand aan de besluitvorming:

- de ambities voor het gebied zo goed mogelijk meetbaar te maken;
- de status van de gebiedsvisie te verduidelijken. Licht toe hoe deze samenhangt met het MER en de omgevingsvisie en hoe deze doorwerkt in het project Rijnpark;
- te beoordelen in hoeverre de ambities in het basisalternatief en in het voorkeursalternatief worden gehaald (doelbereik);
- waar relevant te verkennen hoe het doelbereik kan worden verbeterd (zie ook paragrafen 2.2 en 2.3 van dit advies).

2.2 Thematische alternatieven

Het basisalternatief is zo ingestoken dat invulling wordt gegeven aan de ambities voor het gebied. Daarbij is gekozen om een overprogrammering van 10% aan te houden (onder andere 7.700 woningen) in het kader van een toets op robuustheid. Het voorkeursalternatief is een verdere uitwerking van het basisalternatief. De inzichten uit de effectanalyses en –beoordelingen van het basisalternatief zijn gebruikt om het voorkeursalternatief zo te optimaliseren dat milieueffecten worden beperkt. Zo wordt bij de Thomas J. Witteroosstraat een fysieke verbinding voor autoverkeer tussen de Van Oldenbarneveldtstraat en de Westervoortsedijk onmogelijk gemaakt om de luchtkwaliteit te verbeteren.

De Commissie vindt het positief dat de beoordeling van het basisalternatief is gebruikt voor optimalisatie van het voorkeursalternatief. Ook positief is dat uit paragraaf 3.6 van het MER duidelijk blijkt welke optimalisaties hebben plaatsgevonden. De alternatieven die in het MER zijn onderzocht geven echter onvoldoende beeld van de (maximale) ontwikkelmogelijkheden van het gebied: de zogeheten ‘hoeken van het speelveld’. Dit komt omdat in het MER:

- niet alle kernwaarden meetbaar zijn gemaakt (zie paragraaf 2.1 van dit advies), waardoor onduidelijk is of het basisalternatief en voorkeursalternatief (voldoende) invulling geven aan alle kernwaarden en of daarin ook andere keuzemogelijkheden zijn;
- niet gevarieerd is in de indeling van het plangebied om daarmee te onderzoeken of dit leidt tot een vergelijkbaar of beter doelbereik en/of minder milieueffecten.

Hierdoor kan het MER niet goed worden gebruikt als ontwerpinstrument, terwijl de gemeente het instrument wel (terecht) zo wil inzetten.

De ambities van de gemeente reiken verder dan de ontwikkeling van 7.000 woningen. De gemeente heeft bijvoorbeeld ook ambities op gebied van leefbaarheid, klimaat, mobiliteit, water en groen. Daarom is het belangrijk om met alternatieven te variëren in de gebiedsinrichting, bijvoorbeeld door de inrichting steeds op één van de zes kernwaarden te optimaliseren.

Onderzoek naar onderscheidende thematische alternatieven maakt duidelijk: (1) wat de consequenties van te maken keuzes zijn voor de inrichting van het gebied; (2) wat de milieueffecten zijn; en (3) wat het doelbereik is van de andere kernwaarden (synergiën en knelpunten worden zichtbaar). Te denken valt aan thematische alternatieven op het gebied van leefbaarheid, gezondheid en water- en groenstructuur. Dit zijn belangrijke inzichten voor de besluitvorming over het gebied.

De Commissie adviseert om in aanvulling op het MER, voorafgaand aan de besluitvorming, thematische alternatieven te onderzoeken. Het onderzoek kan plaatsvinden op hoofdlijnen. Belangrijk is dat ruimtelijke consequenties, milieueffecten en doelbereik van de te maken keuzes in beeld worden gebracht, zodat deze vergeleken kunnen worden met de huidige – alternatieven.

2.3 Fasering

Het plan kent een lange doorlooptijd en is daarom opgedeeld in twee fasen (zie figuur 1). Het Omgevingsprogramma gaat enkel over de ontwikkelingen die in fase 1 worden mogelijk gemaakt. Het MER beschouwt de effecten van beide fasen, zodat deze ook gebruikt kan worden bij de besluitvorming over fase 2. De fasering wordt aangehouden vanwege onzekerheden over de toekomst.

In het MER zijn de effecten van fase 1 en de effecten van fase 1 + 2 beoordeeld. In de teksten van het MER wordt terecht geconstateerd dat na afronding van fase 1 sprake kan zijn van een tijdelijke verslechtering van de milieusituatie voor nieuwe bewoners door effecten van geluidsoverlast door wegverkeer, industrie en bedrijven. Daarbij lijkt de conclusie in het MER vooral te gaan over de situatie aan de randen van het plangebied. De Commissie wijst erop dat ook nieuwe bewoners na fase 1 negatieve effecten op de leefbaarheid kunnen ervaren doordat:

- mogelijk nog geen nieuwe locatie is gevonden voor het spooreplacement, waardoor deze mogelijk langer dan verwacht in gebruik blijft;⁵
- groen nog niet (volledig) is ontwikkeld (zie ook paragrafen 2.5.4 en 2.5.5 van dit advies);
- andere bedrijfsmatige activiteiten nog niet (allemaal) zijn verplaatst;
- bouwwerkzaamheden nog plaatsvinden.

De tijdelijke verslechtering van de leefbaarheid en milieusituatie komt niet duidelijk terug in de effectbeoordelingen.

⁵ Uit een aantal zienswijzen op het programma blijkt dat nog geen nieuwe locatie gevonden is voor het spooreplacement, waardoor nog onzeker is wanneer het emplacement verplaatst kan worden.

Voor nieuwe geluidgevoelige gebouwen en de effecten op biodiversiteit is de effectbeoordeling bijvoorbeeld niet onderscheidend tussen de fasen (met uitzondering van de effecten van trillingen). Onduidelijk is waarom de effectbeoordelingen niet zouden verschillen tussen de fasen.

Doordat de ontwikkeling van Rijnpark (fasen 1 en 2) een lange doorlooptijd heeft, is het noodzakelijk om deze tijdelijke verslechtering in beeld te brengen. Op basis hiervan kan de gemeente namelijk bepalen of mitigerende maatregelen of aanpassingen in de fasering nodig zijn om een tijdelijke verslechtering van de leefbaarheid te voorkomen of beperken.

Het onderzoeken van een aantal varianten, waarin gevarieerd wordt in de fasering van werkzaamheden, helpt daarbij. Gezien de onzekerheid over (het moment van) verplaatsen van het spooreplacement is het belangrijk om in beeld te brengen wat de milieugevolgen zijn als het spooreplacement later, niet of niet volledig kan worden verplaatst. Ook is het belangrijk om te verkennen in hoeverre het eerder ontwikkelen van groen en/of eerder verplaatsen van hinderlijke bedrijfsactiviteiten kan leiden tot gunstige effecten op de leefbaarheid en het klimaat.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER, voorafgaand aan de besluitvorming:

- de effecten navolgbaar te beschrijven voor de situatie na afronding van fase 1 en vóór afronding van fase 2 en mitigerende maatregelen te onderzoeken om tijdelijke en aanzienlijke negatieve milieueffecten te beperken;
- varianten te onderzoeken waarin geschoven wordt in de volgorde van activiteiten. Maak daarmee inzichtelijk in hoeverre (tijdelijke) negatieve effecten kunnen worden voorkomen of beperkt. Geef ook aan wat de milieugevolgen zijn als het spooreplacement niet volgens planning en/of niet (volledig) wordt verplaatst.

2.4 Beleidskader en flankerende projecten

Inpasbaarheid van programma binnen bestaand beleid

In het MER is niet aangegeven in hoeverre het programma aansluit bij eerder vastgestelde plannen voor Rijnpark.⁶ Daardoor is onduidelijk in hoeverre in het programma past binnen de beleidskaders, of waar sprake is van voortschrijdende inzichten.

Cumulatieve effecten met flankerende projecten

Rijnpark is onderdeel van een bredere gebiedsontwikkeling: Spoorzone Arnhem–Oost. Uit de gebiedsvisie voor Rijnpark blijkt dat voor het naastgelegen bedrijventerrein Het Broek en de Nieuwe Haven momenteel gebiedsvisies worden gemaakt. Uit de gebiedsvisie voor Rijnpark blijkt dat de ontwikkeling van dit gebied niet los gezien kan worden van de toekomstige ontwikkelingen in Het Broek en de Nieuwe Haven.

⁶ Provincie Gelderland wijst er in haar zienswijze op dat de gemeente eerder dit jaar (2025) twee omgevingsplannen heeft vastgesteld voor Rijnpark. De plannen hebben betrekking op de geluidszonering en toezeggingen over de beschikbare oppervlakte voor bedrijfsruimte in het gebied.

In het MER is de samenhang met deze gebieden een aantal keer benoemd, maar er is niet aangegeven in hoeverre de ontwikkelingen samen cumulatieve effecten (zowel in positieve als in negatieve zin) kunnen veroorzaken.

In hoofdstuk 7 van het onderzoeksrapport is aangegeven dat effecten (van stikstofdepositie) per deelproject worden beoordeeld. Het is van belang om de cumulatieve effecten te onderzoeken, omdat de projecten individueel wellicht een beperkt effect hebben maar in samenhang wel tot aantasting van Natura 2000-gebieden kunnen leiden. Dit geldt ook voor de effecten op luchtkwaliteit, geluid en landschap.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER, voorafgaand aan de besluitvorming, te verduidelijken hoe het programma past binnen eerder vastgesteld beleid voor Rijnpark. Ook adviseert ze om te onderzoeken welke effecten Rijnpark, Het Broek en Nieuw Haven in cumulatie kunnen hebben.

2.5 Milieuaspecten

2.5.1 Leefbaarheid

Het thema leefbaarheid ontbreekt als afzonderlijk toetsingscriterium in het MER. Dit hoeft geen probleem te zijn als afzonderlijke aspecten zoals gezondheid en kwaliteit openbare ruimte voldoende en navolgbaar gewogen zijn. Dat is niet het geval, waardoor de soms zeer positieve beoordelingen onvoldoende worden gemotiveerd. De gebiedsvisie van 2024 besteedt wel veel aandacht aan dit thema, onder andere met de soms gedetailleerde uitwerking van de zes kernwaardes van Rijnpark. Deze informatie lijkt niet benut in het MER.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER, voorafgaand aan de besluitvorming de effecten op de leefbaarheid te beoordelen. Toets in elk geval in hoeverre de ambities van de gemeente op gebied van leefbaarheid worden gehaald. Doe dit door een optelsom te maken van de scores op aspecten die voor dit thema relevant zijn (zoals gezondheid en kwaliteit openbare ruimte). Betrek, voor zover relevant, de informatie uit de gebiedsvisie.

2.5.2 Geluid

Het zuidelijke deel van het spoorwegemplacement in het plangebied (zie figuur 1) zal ook na realisatie van fase 1 nog in gebruik zijn voor het stallen van treinstellen. Het gebruik van dit emplacement zal niet intensief zijn, maar er zullen met regelmaat (ook in de nachtperiode) treinen aankomen en vertrekken.

Gezien het beperkte gebruik van het emplacement, is in het MER gesteld dat het equivalente geluidniveau door het emplacement ter hoogte van de nieuwe woningen in het plangebied beperkt is. Het equivalente geluidniveau zal volgens het MER daarom geen hinderfactor vormen voor de nieuwe woningen.

Naast het equivalente geluidniveau treden echter ook piekgeluiden op door het emplacement. Deze piekgeluiden zijn in het MER niet onderzocht. De luidheid van deze piekgeluiden is onafhankelijk van de intensiteit van het gebruik van het emplacement. Het piekgeluid kan daarom wel als hinderlijk worden ervaren door nieuwe bewoners en eventueel zelfs tot slaapverstoring leiden in de nachtperiode. Dit is daarom een relevant effect om te onderzoeken.

De Commissie adviseert om in aanvulling op het MER, voorafgaand aan de besluitvorming, de piekgeluiden door het gebruik van het zuidelijke deel van het emplacement ter hoogte van de nieuwe woningen te bepalen. Beoordeel de mogelijke hinder en onderzoek waar noodzakelijk mogelijke geluidreducerende maatregelen.

2.5.3 Verkeer

In het Onderzoeksrapport van het MER is in hoofdstuk 1 een beschrijving van het verkeersonderzoek voor het Rijnpark opgenomen. Hieruit blijkt dat het beleid conform het Duurzaam Mobiliteitsplan Arnhem⁷ leidend is in de vertaling naar de mobiliteitsmaatregelen voor Rijnpark. De Commissie waardeert de invulling van dit plan en ziet in Rijnpark mogelijkheden voor de beoogde mobiliteitstransitie⁸. Zij benadrukt hierbij dat communicatie naar nieuwe en toekomstige gebruikers over de gekozen mobiliteitsmaatregelen van belang is om de gestelde doelen voor het mobiliteitsgedrag te bereiken.

Parkeren

In het MER is het parkeren voor het gemotoriseerde verkeer in de mogelijke toekomstige situaties kwalitatief beschouwd. Lagere parkeernormen en een andere ruimtelijke organisatie van parkeren moeten een belangrijke bijdrage leveren aan de doelstelling van een duurzame mobiliteit.

In het MER wordt het voorkeursalternatief op het aspect parkeren positief beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie (voor fase 1 en 2). Er zijn volgens de beoordeling echter nog verschillende onzekerheden waardoor het effect op parkeren negatief kan uitvallen. De Commissie is van mening dat zonder een kwantitatieve benadering van het parkeren op basis van de vastgestelde normen en met een concrete beschrijving van de genoemde beleidsmaatregelen rond het parkeren, de positieve score niet voldoende is onderbouwd. Daarnaast is van belang om een indicatie te geven van het te verwachten ruimtebeslag en de organisatie van het toekomstige parkeren⁹. In het verlengde hiervan is het ook van belang om het fietsparkeren qua aard en omvang beter in beeld te brengen.

⁷ [Duurzaam Mobiliteitsplan Arnhem](#).

⁸ In het MER is aangegeven dat de gewenste verandering van de modal split inhoudt: minder auto en meer OV, fiets en lopen.

⁹ Ook Provincie Gelderland vraagt in haar zienswijze op het programma om de parkeercapaciteit te verduidelijken.

De Commissie adviseert om in aanvulling op het MER, voorafgaand aan de besluitvorming een (indicatieve) parkeerbalans op te stellen, waarbij op basis van de actuele parkeernormering de toekomstige vraag (bewoners, werkers, bezoekers) en het aanbod (aard en omvang voorzieningen voor de doelgroepen) worden gepresenteerd. Vertaal dat naar een indicatie van het ruimtebeslag en beoordeel het milieueffect op basis daarvan.

Bereikbaarheid en verkeersafwikkeling

De toekomstige bereikbaarheid binnen en buiten het plangebied is goed in beeld gebracht voor wat de afwikkeling op de wegvakken betreft. Op een aantal hoofdroutes in het plangebied nemen de intensiteiten van het autoverkeer toe. Dit kan de afwikkeling op de kruispunten in ernstige mate belemmeren. Ook overstekende fietsers en voetgangers zullen de doorstroming van het autoverkeer beïnvloeden. De totale verkeersafwikkeling is in het MER niet onderzocht.

De Commissie beveelt aan om in het vervolgproces expliciet de afwikkeling op relatief zwaar belaste kruispunten met het verkeersmodel te onderzoeken. Op basis daarvan kan de gemeente passende verkeersmaatregelen treffen.

Fietsverkeer

In het verkeersonderzoek is de bereikbaarheid per fiets goed in beeld gebracht. Duidelijk is dat een sterke inzet op het verbeteren van de fietsbereikbaarheid essentieel is voor de beoogde duurzame mobiliteitsontwikkeling. De positieve score op dit onderdeel is goed navolgbaar. Dat geldt ook voor de doorkijk naar het scenario voor de aanleg van een nieuwe fiets-voetgangersbrug over de Rijn. De effecten van deze brug zijn niet alleen voor de fietsbereikbaarheid binnen Rijnpark van belangrijke waarde, ook is een sterke stimulans voor het fietsverkeer met andere stadsdelen en regionale routes te verwachten.

De Commissie beveelt aan om de onderzoeken en de planvorming rond het scenario van een nieuwe fiets-voetgangersbrug op korte termijn met betrokken partners aan te pakken.

2.5.4 Water, bodem en klimaat

Water en klimaatverandering krijgen veel aandacht in de ontwikkeling van Rijnpark. De onderzochte alternatieven streven ernaar hemelwater af te koppelen en binnen Rijnpark te laten infiltreren in de bodem. Tegelijkertijd worden buien extremer en is de omgeving van Rijnpark gevoelig voor wateroverlast. Tenslotte bestaat de ondergrond van Rijnpark uit een lappendeken aan bodemvervuilingen en saneringsconstructies, die de ondiepe grondwaterstromen kunnen beïnvloeden (bijvoorbeeld door folies, bentonietlagen en damwanden).

Het MER beoordeelt de alternatieven positief tot zeer positief op de aspecten bodem, water en klimaat. Dit geldt zowel voor fase 1 als voor fase 1 en 2 samen. Uit de onderbouwing blijkt dat deze beoordelingen vooral gebaseerd zijn op intenties en ambities van de gemeente. Er is in het MER maar beperkt gekeken naar daadwerkelijk benodigde maatregelen voor water en bodem, noch naar een haalbare volgorde van diezelfde maatregelen.

De beoordeling is ook slecht te volgen doordat geen duidelijk beeld is gegeven van de huidige kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater, en hoe deze verandert gedurende de ontwikkeling van het project. Kwantitatieve beoordelingen ontbreken, waardoor ook een eventuele hydrologische uitstraling naar Het Broek niet in beeld is.

Een voorbeeld is de ontwikkeling van rijke en ruime groenzones in Rijnpark. Deze vervullen een belangrijke rol in het opvangen van de afgekoppelde neerslag, ook al in fase 1, tot 2030. De ervaring leert dat groenzones in een nieuwe woonwijk vaak niet als eerste ontwikkeld worden. Die in Rijnpark vallen bovendien samen met delen van het spooreplacement, waarvan de transformatie gecompliceerd is. Daarnaast kennen groen en natuur een relatief lange ontwikkeltijd: planten en bomen moeten aanslaan en gaan groeien, bodems moeten zich vormen tot 'levende bodems' waarin water beter geïnfiltreerd en vastgehouden kan worden.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER, voorafgaand aan de besluitvorming, de positieve effectscores voor water, bodem en klimaat navolgbaar te onderbouwen. Geef hiertoe een concrete omschrijving van de voorgestelde maatregelen en bijbehorende effecten. Ga in op de fasering en tussenstappen en de wisselwerking met de bouw van de woningen en verplaatsing van bestaande functies. Doe dit waar mogelijk en relevant aan de hand van een kwantitatieve analyse. Voorzie eventuele gevoelige plekken van monitoring van grondwaterstanden en/of wateroverlast na piekbuien. Zet deze monitoring door in de gebruiksfase, aangezien de klimaatverandering doorzet.

2.5.5 Natuur en groen

Ontwikkeling van natuur en groen

Natuur en groen is in het huidige plangebied spaarzaam aanwezig en beperkt zich veelal tot soorten die in en rond gebouwen leven. De gebiedsvisie omvat een ambitieus programma voor natuur en groen, onder andere met het Spoorpark en 'de Veluweloper': een groene verbinding van de noordrand van het plangebied met het Rijnfront, dat eveneens een groenere invulling krijgt. De in het MER verwachte 'plus' voor biodiversiteit in de wijk is daarom goed navolgbaar en kan zelfs uitgroeien tot een bovenlokale 'plus' doordat de verbinding tussen Natura 2000-gebieden Veluwe en Rijntakken hier versterkt wordt.

Een aandachtspunt is de fasering en het moment vanwaar de groenzones zich kunnen ontwikkelen. Dit aandachtspunt ligt in het verlengde van wat hierboven over water, bodem en klimaat staat. Het MER beschrijft de positieve effecten van meer groen al voor fase 1, dat wil zeggen voor de periode tot 2030. Dit lijkt een uitdaging aangezien er eerst ruimte moet worden vrijgemaakt en vervolgens de groene ontwikkelingen moeten worden ingezet, op bodems die initieel ongeschikt zijn. Tegelijkertijd is het van groot belang dat de nieuwe bewoners in fase 1 al in een groene leefomgeving terecht kunnen (zie paragraaf 2.3 van dit advies). De uitspraken in het MER stellen een tijdige realisering van groen en natuur als voorwaarde. De Commissie beveelt daarom aan om dit in de verdere uitwerking van het plan te borgen.

Stikstofdepositie

De duiding van de ecologische effecten van stikstofdepositie is op basis van het bijlagerapport bij het MER goed te volgen. Daarbij wordt duidelijk dat natuur dicht bij het plangebied weliswaar in Natura2000-gebieden ligt maar habitats en leefgebieden omvat die niet bijzonder gevoelig zijn. Wel constateert de Commissie dat de invoergegevens van de AERIUS-berekeningen niet terug te vinden zijn.¹⁰ De Commissie heeft deze gegevens daarom niet kunnen controleren. Ze beveelt aan om de invoergegevens (zoals huidige bronnen en emissiefactoren) bij het besluit inzichtelijk te maken, zodat navolgbaar is waarom geen significante effecten te verwachten zijn.

¹⁰ Hiervoor wordt verwezen naar een memo van Royal Haskoning: memo BJ4785-MI-ME-250127-1124. Deze is niet toegevoegd aan het MER.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

Ruwan Aluvihare BA. MDip LA

ing. Eugène de Beer

drs. Allard van Leerdam

ing. Ben Peters

ir. Kees Slingerland (voorzitter)

Michelle Vanderschuren MSc (secretaris)

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Omgevingsprogramma.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor projecten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een milieueffectrapport (MER) vereist zijn. Uit [Bijlage V van het Omgevingsbesluit](#) onder de Omgevingswet volgt om welke projecten het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om het project J11 "stedelijk ontwikkelproject".

Bevoegd gezag besluit

College van burgemeester en wethouders van Arnhem.

Initiatiefnemer besluit

College van burgemeester en wethouders van Arnhem.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

De Commissie heeft alle zienswijzen en adviezen gelezen die het bevoegd gezag tot en met 5 augustus 2025 heeft toegestuurd. Ze heeft ze in haar advies verwerkt, voor zover relevant voor het MER.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3948](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e info@commissiemer.nl
w commissiemer.nl

